

MARTÍ DOMÍNGUEZ

Muguet, jo no et conec...

LLOSA

alemanys que l'administraven amb vi en el moment del part. En qualsevol cas, segons alguns estudiosos de la simbologia, el fet que la conval·lària floresca a l'inici de l'any anuncia l'arribada de la primavera; i com que aquest període de l'equinocci coincideix amb el moment de l'Anunciació, el muguet es va convertir en el símbol més preclar de l'encarnació.

I, tanmateix, no deixa de ser estrany que una planta tan escassa a les nostres terres, restringida a les fagedes (i, pel tant, inversemblant a Betlem) es convertira en un dels símbols marianes. Ho pensava aquests dies al davant d'un clap de lliris de neu, crescuts en una zona ombrívola i protegida d'un bosc muntanyenc. El lliri de neu (*Galanthus nivalis*) té el privilegi de ser la primera flor (o una de les primeres) a anunciar la primavera, fins l'extrem que, de vegades, sorgeix a través de la capa de neu. En aquest sentit, avantatja d'una manera clara la conval·lària, que, en general, floreix entre abril i maig. I dic jo que la subjectivitat dels homes es manifesta en aquestes coses, en l'oblit permanent en què han mantingut aquesta excelsa flor. Per això, aquell dia, en descobrir l'esplèndid lliri de neu, no vaig dubtar a proclamar la meua opció, i preferir-lo a la conval·lària, i també a la flor de neu o edelweiss, tan impròpia, d'altra banda, de les nostres terres. El nostre lliri de neu és l'autèntica, l'autèntica, flor de les neus. I potser també aquell misteriós "lliri de les valls" de Sant Jeroni, que tant, tant!, va fer patir els pintors del Renaixement.

Escriu Erwin Panofsky, en un dels seus estudis sobre la pintura flamenca, que la conval·lària –també coneguda com muguet o lliri de les valls– és una de les plantes marianes més característiques. És possible que siga cert, i que aquesta liliàcia que creix seguint els boscos de faig haja estat representada algunes vegades com atribut de Maria. Ja Sant Jeroni, en els seus comentaris sobre l'Eclesiastés, escrivia sobre la Verge Maria: "Sóc la flor del camp, i el lliri del vall". I, tanmateix, aquell lliri primerenc, aquell muguet, per la seua especificitat restringida als boscos de caducifolis, pocs pintors han sabut identificar-la, i pintar-la correctament.

En realitat, en tota la pintura del Renaixement italià tan sols Botticelli i Tintoretto varen fer ús d'aquesta planta, d'una manera més aviat inexacta. Sembla que a aquests pintors italians se'ls podria aplicar aquell bell vers de Maria Antònia Salvà: "Muguet, jo no et conec més que en retrat/ i per ta flaire". En aquest sentit, tan sols Albrecht Dürer, en la seua obra coneguda com la *Verge del verderol*, va pintar a la perfecció aquest lliri de campànules blanques, en mans del Joanet i oferint-li'l a la Verge Maria. Dürer coneixeria bé aquesta planta, freqüent en els boscos Nüremberg, i emprada pels metges